

Katolícka spojená škola
sv. Františka Assiského
4. ročník
gymnázia

38

ŠTÁT a SOLIDARITA

Na dnešnej hodine
budeme spoločne
uvažovať o tom, ako by
mala vyzeráť
SOLIDARITA v rámci ŠTÁTU
a aké povinnosti z toho
plynú štátu
i jeho občanom.

Aký zmysel...

... majú v spoločnosti DANE?

Aké záväzky z daní vyplývajú ŠTÁTU?

Aké záväzky z daní vyplývajú
OBČANOM?

Čo sa stane, ak niekto nehrá podľa
„pravidiel hry“ ohľadom daní a služieb za
ne poskytovaných?

Dane, občan a štát

ŠTÁT je vo svojej **inštitucionalizovaná SOLIDARITA občanov**, ktorí ho tvoria:

VLÁDA – chceme spoločne pracovať na svojom blahu, aby nám bolo dobre všetkým;

ARMÁDA – budeme sa vzájomne chrániť, aby aj ten najslabší z nás bol v bezpečí;

SÚDNICTVO a POLÍCIA – budeme sa chrániť aj voči sebe, aby nikto z nás nikomu neubližoval a aby silní nemohli utláčať slabších, ale aby vo všetkom vládla spravodlivosť;

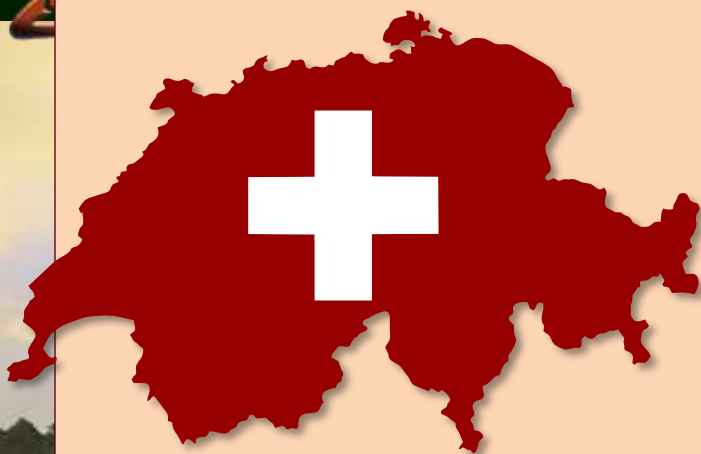
ZAHRANIČNÁ POLITIKA – chceme aj voči okoliu vystupovať spoločne, aby sme znásobili svoju silu a váhu a boli dôstojnými hráčmi na svetovej scéne;

atď.

PRIRODZENÝ ZÁKLAD ...

Dane, občan a štát

ŠTÁT je vo svojej **inštitucionalizovaná SOLIDARITA** občanov, ktorí ho tvoria:

**Dobrým
príkladom môže
byť Švajčiarsko**

„Vznik Švajčiarska sa datuje do roku 1291, keď sa spojili tri kantóny (Uri, Schwyz a Unterwalden) na ochranu svojich „starých práv“. Podľa legendy sa prísaha konala na hore Rütli. Federácia sa postupne rozrastala, v roku 1513 už mala 13 členov (Uri, Schwyz, Unterwalden, Luzern, Zürich, Zug, Glarus, Bern, Freiburg, Solothurn, Bazilej, Schaffhausen a Appenzell). Svoju nezávislosť federácia bránila vo viacerých vojnách. Víťazstvom tzv. švábskej vojny koncom 15. storočia znamenalo faktickú nezávislosť od Svätej rímskej ríše národa nemeckého (Bazilejský mier).“ (SAIA)

„Cílem Švýcarské konfederace je zachování nezávislosti vlasti navenek, udržování klidu a pořádku uvnitř, ochrana svobody a práv švýcarských občanů a podporování obecného blaha.“ (Spolková ústava čl. 2)

PRIRODZENÝ ZÁKLAD...

A ako s tým súvisia...

... DANE?

Ako súvisia s touto vzájomnou
solidaritou občanov?

Dane v najširšom zmysle slova...

„DAŇ“ v najširšom zmysle slova je akýkoľvek príspevok akéhokoľvek subjektu spoločnosti, ktorého zmyslom je zabezpečenie vzájomnej solidarity prostredníctvom štátu.

Šľachtici napríklad platili „daň krvi“, ktorá ich zaväzovala po 40 dní do roka vojensky slúžiť svojmu kráľovi na vlastné náklady.

Poddaní zase časť svojich daní splácali v povinnosti odrobiť istý počet dní na pozemkoch a majetkoch svojho zemepána.

Najrozšírenejší a najpohodlnejší spôsob je ale zaplatiť štátu daň v peniazoch, za ktoré zase štát zabezpečí občanom tie služby, pre ktoré bol občanmi ustanovený.

PRIRODZENÝ ZÁKLAD ...

Daňová povinnosť občana

Aké povinnosti v daňovej rovine vyplývajú občanovi?

Čo by znamenalo ich porušenie?

Aký dopad by toto porušenie malo v rovine spoločenskej?

Ako by ste ho hodnotili po stránke morálnej?

Ak k nemu došlo – ako ho napraviť?

Morálna povinnosť platiť dane

Pre kresťana je platenie daní **vecou spravodlivosti a svedomia**, pretože je jeho podielom na udržiavaní solidarity, ktorú súčasne ale aj on sám využíva a profituje z nej.

„354 Štát môže občanov a podniky dôrazne žiadať, aby podporovali spoločné dobro a uskutočňovali ekonomickú politiku, ktorá by napomáhala účasť všetkých obyvateľov na produktívnej činnosti.“

(Kompendium sociálnej náuky Cirkvi)

„Občania [sú] vo svedomí zaviazaní vziať na seba spravodlivú časť verejných nákladov vo forme poplatkov alebo daní ako príspevku k spoločnému dobru, ako náhrady za služby, ktoré im poskytuje spoločnosť, ako účasti na lepšom rozdeľovaní bohatstiev a na súkromnom a sociálnom raste hospodárstva, ako záväzkov solidarity voči ostatným členom národnej a medzinárodnej spoločnosti a voči budúcim pokoleniam.“

Základným princípom v daňovom systéme, ktorý sa riadi spravodlivosťou a nestrannosťou, je, že bremená sú rozdelené úmerne k platobnej schopnosti občanov ... zodpovedá požiadavke všeobecného dobra uľahčenie daňových záväzkov ako časť politiky, ktorá smeruje k prekonaniu prílišných ekonomicko-sociálnych nerovnomerností spôsobených rozdielom v rozvoji medzi rôznymi zemepisnými, geopolitickými a sociálnymi oblasťami.“

(Raimond Spiazzi, Sociálny kódex Cirkvi)

**Nejaké otázky
poznámky,
postrehy,
pripomienky
z Vašej strany?**

OTÁZKY, POZNÁMKY, PRIPOMIENKY... ?

Ak nezaplatím dane...

Nezaplatenie daní má **negatívny dopad na celú spoločnosť** a následne aj na toho, kto ich neplatí, aj keď si to možno neuvedomuje... napríklad:

JE TO KRÁDEŽ...

... pretože využívam služby, financované z peňazí iných ľudí, ale sám za ne neplatím, neprispievam na ne, alebo ukracujem tieto platby.

NÁSLEDKY:

- nižšia kvalita služieb („nie sú peniaze“)
- snaha štátu kompenzovať to zvyšovaním daňového bremena
- navyšovanie nákladov na efektivitu výberu daní a kontrolu – čo zase predražuje verejné služby, zbytočne zaťažuje, obťažuje a obmedzuje občanov (kontroly, registračné pokladne,...)
- komplikuje podnikanie a spomaľuje ekonomiku...

JE TO DEFORMÁCIA TRHU...

... pretože neplatením daní si neférovo znižujem výrobné náklady na svoj tovar a služby a získavam tak nespravodlivú výhodu na úkor konkurencie a využívania služieb, ktoré mi takto platí zo svojho konkurencia.

NÁSLEDKY:

- deformácia ekonomického a trhového prostredia, ktorá nepraje rozvoju, prosperite,...
- zbytočné zvyšovanie výdavkov štátu i podnikateľov na zabezpečenie výberu daní a potláčaniu daňových únikov
- oligarchizácia a mafianizácia spoločnosti, ak štát nedokáže tomuto zlu čeliť...

PRIRODZENÝ ZÁKLAD ...

Ako čeliť...?

... týmto veľmi rozšíreným problémom?

Dalo by sa to aj inak, než pomocou donucovacieho aparátu štátu (polícia, súdy, kontroly, byrokracia,...)?

Ako čeliť...?

... týmto veľmi rozšíreným problémom?

Dalo by sa to aj inak, než pomocou donucovacieho aparátu štátu (polícia, súdy, kontroly, byrokracia,...)?

Aký vplyv na tento problém má kresťanstvo a teda aj Cirkev?

Je pre spoločnosť výhodné (aj ekonomicky), ak sú jej občania kresťania, alebo ak sú aspoň stotožnení s kresťanskou morálkou a hodnotami a konajú podľa nich?

**Nejaké otázky
poznámky,
postrehy,
pripomienky
z Vašej strany?**

OTÁZKY, POZNÁMKY, PRIPOMIENKY... ?

Daňová povinnosť štátu

Aké povinnosti v daňovej rovine vyplývajú štátu?

Čo by znamenalo ich porušenie? Ako sa môže prejavíť konkrétne?

Aký dopad by toto porušenie malo v rovine spoločenskej?

Akým spôsobom by sme mohli a mali čeliť tomuto problému?

A aký je najefektívnejší?

Daňová povinnosť a zodpovednosť štátu

Štát nikdy nenarába s vlastnými peniazmi, ale len s peniazmi občanov, ktoré dali na určitý účel – a je vecou štátu zabezpečiť, aby naň boli efektívne vynaložené.

„354 Cieľ, ku ktorému sa má smerovať, je **verejné štátne finančníctvo schopné byť nástrojom rozvoja a solidarity**. Spravodlivé, dobre fungujúce a účinné štátne finančníctvo má dobré účinky na ekonomiku, keď sa jej darí **napomáhať rast zamestnanosti, udržiavať podnikateľské aktivity a iniciatívy bez zamerania sa výlučne na zisk a keď prispieva k rastu vierohodnosti štátu ako ručiteľa poisťovacích systémov a sociálnej ochrany**, ktorá má chrániť predovšetkým tých najslabších. ... Pri opätovnej distribúcii zdrojov musí štátne finančníctvo **sledovať princípy solidarity, rovnosti, ocenenia talentov, venovať veľkú pozornosť podpore rodín a určovať na tento cieľ primerané množstvo zdrojov**.“

(Kompendium sociálnej náuky Cirkvi)

„**Daňová politika štátu musí byť formulovaná a uskutočňovaná v službe všeobecného dobra podľa požiadaviek a kritérií rozdeľujúcej spravodlivosti a rovnosti, premietnutých do právnych opatrení a administratívnych rozhodnutí, ktoré musia umožňovať občanom uplatňovať svoje práva a obhajovať ich voči verejnej správe a zvlášť voči štátu**. Preto sú nevyhnutné konania, ktoré pripúšťajú arbitráž alebo rozsudok prednesený vo svedomí, zodpovedajúci stanoveným zákonom nezávisle od moci. “ (Raimond Spiazzi, Sociálny kódex Cirkvi)

**Nejaké otázky
poznámky,
postrehy,
pripomienky
z Vašej strany?**

OTÁZKY, POZNÁMKY, PRIPOMIENKY... ?

Ak štát svoje postavenie zneužije...

To, že štát nenarába s vlastnými prostriedkami, sa pre mnoho politikov a verejných činiteľov stáva pokušením osobne sa na tomto systéme obohatiť. Napríklad:

ZÁKLADNÝ KOREŇ PROBLÉMU:

Vzhľadom na svoje postavenie ako súkromnej osoby a svoj osobný majetok narába politik s neprimerane veľkou mocou, ktorá mu bola zverená a súčasne rozhoduje o neprimerane veľkých finančných prostriedkoch, ktoré ale len spravuje.

Ak teda dáme stranou jeho výplatu ako formu finančného ocenenia jeho práce spoločnosťou, nakoniec z toho, či so zverenou mocou a prostriedkami narába poctivo, alebo nepoctivo, nemá osobne žiaden prospech, ani ujmu (leď ak mu na to „prídu“ ...)

KORUPCIA – verejný činiteľ v podstate s mocou, ktorá mu dočasne patrí podniká: ponúka ju solventným zákazníkom a tí mu za jeho služby platia.

ZNEUŽÍVANIE – využívanie verejnej moci, alebo narábania s verejnými peniazmi tak, aby z toho politik, získal politické výhody, ktoré mu pri voľbách prinesú zisk v podobe hlasov a teda ďalšej moci. Môže mať rôzne podoby:

- **POPULIZMUS** – uplácanie voličov nespravodlivými, alebo všeobecne škodlivými výhodami za verejné peniaze;
- **DIKTATÚRA** – zneužívanie verejnej moci na potláčanie opozície,...

TUNELOVANIE – je vyslovené vykrádanie verejných zdrojov a verejného majetku, aj keď často „v medziach zákona“, ale už nie požiadavky „dobrých mravov“...

PRIRODZENÝ ZÁKLAD ...

Ako čeliť...?

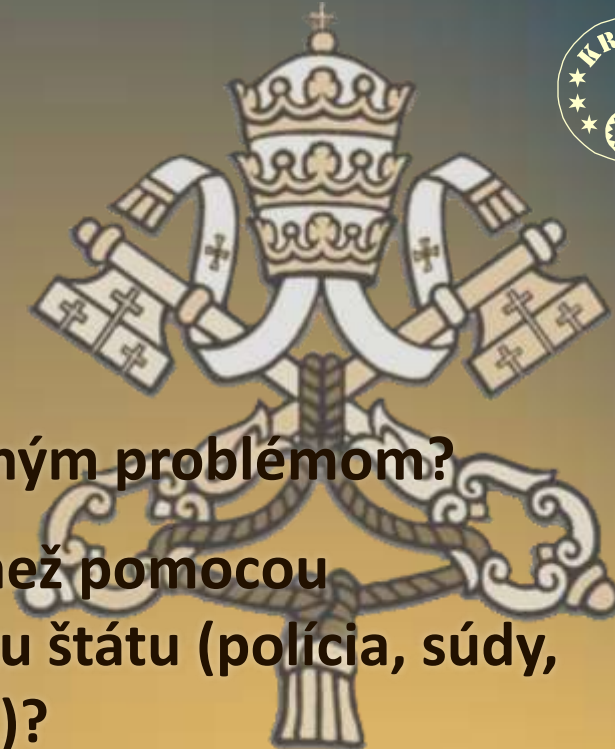
... týmto veľmi rozšíreným problémom?

Dalo by sa to aj inak, než pomocou donucovacieho aparátu štátu (polícia, súdy, kontroly, byrokracia,...)?

Ako čeliť...?

... týmto veľmi rozšíreným problémom?

Dalo by sa to aj inak, než pomocou donucovacieho aparátu štátu (polícia, súdy, kontroly, byrokracia,...)?

Aký vplyv na tento problém má kresťanstvo a teda aj Cirkev?

Je pre spoločnosť výhodné (aj ekonomicky), ak sú politici a vládni a verejní činitelia kresťania, alebo ak sú aspoň stotožnení s kresťanskou morálkou a hodnotami a konajú podľa nich?

Váš záver:

Vypracujte teraz krátku odpoveď:

- čo by ste v tomto smere odporučili štátu, spoločnosti,... v ktorom žijete?
- čo na základe toho vyplýva pre mňa ako kresťana a katolíka?
- Robím to už?
- Čo v praxi v tomto smere začnem podnikat'?

Katolícka spojená škola
sv. Františka Assiského
4. ročník
gymnázia

K O N I E C